

УУНУ-УОТУ ОРТОТУНАН

Таас чохтоох ытык хайа анныгар, улуу Энсиэли хочотун уһугар, собуруу, кэрэ көстүүлээх айылҕалаах улуу Өлүөнэ өрүс кытылыгар I Үөдэй нэһилиэгэ нэлэһийэн сытар. Манна Владимир Константинович уонна Екатерина Михайловна Ядреевтар диэн ыаллар олорбуттара. Алта оҕоломмуттара. Бастаан Костя, онтон Тимофей, Марина, Варвара төрөөбүттэрэ. Онтон 1923 с. кулун тутар 8 к. өссө биир уол оҕо кун сириҥ көрбүтэ. Аҕата бэйэтин аатын бэрдэрбитэ. Владимир Владимирович, быһаччы, Володя диэн буолбута. Кини кэнниттэн Анатолий диэн эмиэ биир уол оҕо төрөөбүтэ.

Володя 9 сааһыгар бастаан Үөдэй начальнай оскуолатыгар киирэн үөрэммитэ. Ону бүтэрэн баран Хомустаах (билиннитэ Партизан) 7 кылаастаах оскуолатын бүтэрбитэ. Оскуола общественной олоҕор актыбынайдык кыттара, манна комсомолга киирбитэ. Володя төрөппүттэрэ Иван Николаевич Ядреев (Буллуку) диэн председателлээх Буденнай аатынан колхоз чилиэннэрэ этилэр. Онон Володя 16 сааһыттан убайдарын, эдьийдэрин кытта колхозка араас үлэлэргэ үлэлэспитинэн барбыта.

1942 сыллаахха атырдыах ыйыгар, окко үлэлии сылдьан, Володя табаарыһынан Дмитрий Бочкаревтуун армияҕа барар бэбиэскэни туппуттара...

Онтон Намынан, Граф Биэрэгинэн борохуотунан Дьокуускайга киирэн регистрацияланан, комиссияланан баран Осетроваҕа тийибиттэрэ, мантан массыынанан, онтон эмиэ борохуотунан, онтон эмиэ массыынанан айаннаан Чигаҕа, Красноярскайгачототолоон кылгас кэмнэ үөрэнэ-үөрэнэ өр айаннаан 1943 сыллаахха кулун тутар ыйга 13-с мотострелковай дивизияҕа түбэхтэн Харьков куораттуһаайытыгар аан бастаануотгаахкыргыһыыга сүрэхтэммит. Онно өстөөхмодун күүһүнутаарыкытаанах кыргыһыыга хотторуумунунбилэн чугуйбуттар. Тульскай уобаласка кэлэн, чаастара саналыы сүүмэрдэнэн, 57-с танковай дивизия диэн ааттанан от ыйын 5 к. аар-саарга аатырбыт Курскай Тоҕой ынырыктаах кыргыһыытыгар кыттыбыта. Уот кутаа ортотунан, ууну, буору, буруону быһыһанан элбэх ахсааннаах күл-көмөр буолбут дэриэбинэни ааһыталаан күһүн Чернигов куораты сэриилээн ылбыттар. Балаҕан ыйын санатыгар өстөөх күүстээх уотун, буомбалааһынын аннынан Днепр өрүһү туораан, Киев куораты босхолуур иһин сир-дойду ньиргийэр кытаанах кыргыһыыта буолар. Ол ынырыктаах кыргыһыыга «артиллерийскай дуэль»

кэмигэр улахан баас ылан, контузияланан Мичурин куорат, онтон көһөрүллэн Уралга кэлэн Челябинской куорат госпиталыгар эмтэммит уонна үтүөрэн дойдутугар эргиллибит.

Сахатын сиригэр, төрөөбүт буоругар — Үөдэйгэ — 1944 с. бэс ыйыгар, ыһыах буолаары аҕай турдаҕына, анар илиитэ суох да буоллар тыыннаах эргиллэн кэлбитэ улахан үөрүү, иккистээн төрөөһүн диэн манныгы этэн эрдэхтэрэ.

Владимир Владимирович кэлээт да дойдутун экономикатын өрө көтөҕүүгэ үлэлэспитинэн барбыта. Бастаан биригэдьиirinэн, онтон сылгыга, субай сүөһү көрүүтүгэр кэргэнинээн Любовь Гаврильевнаһын үлэлээбиттэрэ. Ол саҕана биэттэн элбэх кулуну ылыыга, сылгыны уонна субай сүөһүнү тыыннаахтыы иитиигэ, үрдүк эбиллиини ылыыга улахан ситиһиilэнэн кинилэр ааттара оройуон, республика үрдүнэн элбэхтик бэлиэтэммиттэрэ. Кэлин сылларга кыладыапсыгынан, заправщигынан, харабылынан о.д.а. үлэлээбитэ.

Аҕа дойдуну көмүскүүр Улуу сэриигэ хорсун быһыылары «Хорсунун иһин», «Германияны кыайыы иһин» мэтээллэринэн, Ада дойду сэриитэ II степеннээх уордьанынан, кылаабынай командующай И.В. Сталин Махтал суруктарынан бэлиэтэммитэ.

Владимир Владимирович производственной үлэтин тас өттүнэн нэһилиэк сэбиэтин депутатынан хаста даданы быыбардаммыта, народнай хонтуруол группатын чилиэнинэн үлэлээбитэ. Профсоюзка актыыбынай үлэтин иһин анал знагынан бэлиэтэммитэ. 1990 сыллаахха, Улуу Кыайыы 45 сылыгар, Саха АССР Верховнай Сэбиэтин Президиумун Бочуотунай грамотатын нэһилиэк ветераннарын сэбиэтигэр үлэлээбитин иһин бочуотунай грамотатынан надараадаламмыта.

Владимир Владимирович кэргэнинээн Любовь Гаврильевнаһын 8 оҕону төрөтөн, иитэн, улаатыннаран, үөрэттэрэн, үлэһит ыал онортоото. Элбэх сиэн тапталлаах эһэлэрэ. Билигин да таах быар кустан олорбот. «Үөдэй» коллективнай предприятиеда харабылынан үлэлиир, бэйэтин хаһаайыстыбатын көрүнэр.

Нам оройуонунаады сэрии уонна үлэ ветераннарын сэбиэтэ эйигин 70 сааскын туолбуккунан эдэрдэлээн туран уһун дьоллоох үйэни, үчүгэй доруобуйаны, одолоргор, сиэннэргэр, барыаймахтаргар олохторугар дьолу, үлэлэригэр ситиһиини баҕарар.

«Ленин суола», 1993 с. кулун тутар